

Oppikurssi sosialismissa

Laatinut ALGERNON LEE

Julkaistaan Rand-koulun kirjjeenvaihtolähtöinä. Koulun luovalla Sakenille mukailtu

LÄKSY XX.

Luokat kapitalistisessa yhteiskunnassa

Uuden maailman asuttaminen alkoi silloin kun feodalismi vanhassa maailmassa oli jo alkanut rappeutua. Aina viime aikoihin asti väestöllä on ollut riittävästi tilaa laajentua uusille alueille. Näistä toiseikoista johtuu, että amerikalainen yhteiskunta eroaa jossakin suhteessa europalaisesta yhteiskunnasta. Meidän maanviljelijämme ovat kokonaan toisellaista kuin europalaiset talonpojat. Tämän lisäksi meillä ei ole vanhempien maitten aristokratiaa vastaavaa luokkaa. Läheisempänä sukulaisena aristokratialle Yhdysvalloissa olivat orjatyötä käyttävät plantationin omistajat etelä-valtioissa. Sisällissodan jälestä suuria maanomistajia tässä maassa on ollut vaikea erottaa muista kapitalisteista.

Amerikalaiset luokat. — Luokat sekoittuvat ja sulautuvat toinen toisiinsa jossakin määrässä. Myöntäessämme tämän me kuitenkin voimme Amerikan kansan pääasiallisimmat ainekset jaotella seuraaviin kuuteen luokkaan:

1. Jokainen tarkka määritelmä, minkä me voisimme antaa termille suurkapitalistit olisi mielivaltainen, mutta me tiedämme varsin hyvin, ketä me sillä tarkotamme. Jos me ottaisimme lukuun kaikki miljoneerit, tai vieläpä kaikki sellaisetkin, jotka omistavat puoli miljoonaa, he eivät käsittäisi yhtä prosenttakaan väestöstämme. Heidän lukunsa tulee suhteellisesti yhä pienemmäksi, koska vaaditaan yhä suurempaa pääomaa ennen kuin mies voidaan luokitella tähän ryhmään. Mutta heidän omistavansa, taloudellinen voimansa ja solidarisuutensa lisääntyy. Sen sijasta, että he vapaasti kilpailleisivat toistensa kanssa, he pyrkivät toimimaan yhdessä muutamien kymmenien suur-rahamiesten johdolla, joilla on kontrolleraava asema kaikissa hyvin suurissa liikeyrityksissä ja useissa pienemmissäkin.

2. Pikkukapitalistien luokka on paljon lukuisampi, mutta heidänkin lukunsa suhteellisesti pienenee verrattuna muuhun väestöön. He varmastikin menettävät taloudellista itsenäisyyttään. He ovat suureksi osaksi pankkien ja rautateiden armolla. Kun he käyvät kiivasta kilpailua keskenään, heidän välillään ei voi olla tehoisaa yhteistoimintaa omien luokkajensa puolustamiseksi.

3. Näiden alapuolella on suuri joukko pikkukauppiaita, urakoitsijoita, keinottelijoita ja muita sellaisia, joiden kanssa me voimme yhteen lukea suuret määrät itse työtätekeviä räätäleitä, suutareita, leipureita, siikaarintekijöitä jne. ja joita me voimme kutsua yhteisellä nimellä kauppiaksi ja ammattilaisiksi. He kuten kapitalistitkin ovat hyötyesneiden myyjä ja jossakin määrässä työvoiman ostajia, mutta he elävät tuskin paremmin kuin palkkatyöläisettään.

4. Me voimme kutsua professionaaleiksi niitä, jotka antavat palvelusta sensijasta, että tuottaisivat hyödykkeitä, omistavat ne välineet, joita he käyttävät työssään eivätkä ole säännöllisesti jonkun vissin työnantajan palveluksessa. He käsittävät kolme tai neljä prosenttia asukasluvustamme ja heidän lukunsa lisääntyy suhteellisesti hiljalleen.

5. Seuraavat järjestyksessä ovat työtätekevät maanviljelijät, maanomistajat ja vuokraajat. Vuonna 1890 he käsittivät 23 prosenttia maan väestöstä ja v. 1910 ainostaan 17 prosenttia. Vuonna 1890 jokaisesta tuhannesta maanviljelijästä oli 284 maanvuokraajaa ja 716 maanomistajaa. Vuonna 1910 vastaavat luvut olivat 370 ja 630. Lähes kaikki maanviljelijät pitävät palveluksessaan palkkatyöläisiä, mutta tavallisesti he tulonsa saavat omasta työstään. Ne jotka pitävät palveluksessaan niin paljon palkkatyöläisiä, että saavat siltä tulonsa, voidaan

luokitella kapitalistielksi. Keskkokoisten (80 ja 160 eekkerin suuruisen) mautilojen luku suhteellisesti pienenee, kun taas suurten ja pienten mautilojen luku lisääntyy. Vanhankalaiset itsenäiset maanviljelijät hyljälleen häviävät näyttämöltä ja heidän tilalleen tulevat yhdeltä puolen raskaasti riiistetyt vuokraviljelijät ja toiselta puolen suurviljelijät, maanviljelyskapitalistit. Viimeksimainittuja on kahta lajia, suurten ja pienten tilojen omistajia, jotka molemmat omistavat kalliita koneita, joita palkkatyöläiset käyttävät. Työläisten luku lisääntyy paljon nopeammin kuin tällaisten maanviljelijäin.

6. Viimeisinä, mutta ei sulnkaan vähälukuisina ja vähämerkityksellisinä, ovat palkkatyöläiset, jotka nyt jo muodostavat puolet maan väestöstä ja joiden luku jatkuvasti lisääntyy suhteellisesti verrattuna toisiin luokkiin. He jakaantuvat neljään alaryhmään — teollisuus- ja maanviljelystyöläisiin, klerikaalisen työn tekijöihin (konttorityöläisiin, kauppa-apulaisiin ym.) ja palvelijoihin.

Kaksi suurta ryhmää on jätetty pois tästä luettelosta. Perheen emännillä on jossakin määrässä muista eroava asemansa ja etunsa, mutta näyttää sopivammalta luokitella ne samoihin luokkiin kuin heidän puolisonsakin. He eivät ole koskaan näytelleet eroista luokka osaa. On myös olemassa suuri määrä hylkyjä — henkilöitä, jotka — usein osittain henkilökohtaisten puutteellisuuksien — mutta myös suurelta osalta yhteiskunnallisten olosuhteitten kautta menettävät säännölliset ja lailliset elinkeinonsa. He muodostavat kirjavan joukon — satunnais-työn tekijöitä, maankiertäjiä, kerjäläisiä, prostitueerattuja, pelureita, rikkolaisia — joilla on vähän muuta yhteistä kuin heidän loisasemansa ja useimmissa tapauksessa heidän kurjuutensa. He eivät koskaan toimi luokkana, vaikka kapitalistiset ainekset usein kykenevät käyttämään joitakin heistä poliittisina kätyreinään, lakkojen rikkojina, pyssyhurtina, urkkijoina ja provokaattoreina.

Luokkavastakohdat. — Näiden luokkien keskuudessa on monimutkaisia etujen yhteentörmäyksiä. Suurkapitalistit yksinään ovat tyytyväisiä. He haluavat nykyisen järjestelmän jatkuvaa kehitystä, joka lisää heidän rikkauttaan ja valtaansa.

Pikkukapitalisteilla, jotka käyvät häiväviä taistelua taloudellisen ole-

massaolonsa puolesta, on yleisesti taantumuksellisia taipumuksia. He mielissään hautovat turhaa ihannetta aikaisemmalle asteelle palautumista, asteelle, jolloin pikkuyrittäjälläkin oli tilaisuutta. He epämääräisesti vastustavat suurkapitalistia poliittikkää — epämääräisesti, koska milloin hyvänsä heidän tekemänsä kapitalismin normaalin kehityksen vastustus osittain menestyy, se loukkaa heitä vieläpä suuremmissa määrässakin kuin heidän suuria kilpailijoitaan. Lihaiset etunsa siivovat heitä kapitalistisen yhteiskunnan oleelliseen muotoon — palkkatyön riiistämiseen ja tämä estää heitä, paitsi yksityisissä tapauksissa, yhtymästä työväenliikkeeseen kanssa.

Kauppiain ja ammattilaisten asema on samallinen muussa paitsi siinä, että heillä on vähemmän menetettävänä ja siksi voivat jotenkuten helpommin käsittää olotilansa toivottomuuden ja yksityisesti liittyvät työväenluokan kanssa.

Professionaaleilla ei ole paljon muista eroavia luokkaetuja. Yksilöllisesti he pyrkivät olemaan osallisia niiden mielipiteistä ja tunteista, joiden kanssa he ovat läheisimmässä kanssakäymisessä, yhdet riippuen kiinni suurkapitalisteissa ja toiset ollen myötätuntoisia pikkukapitalisteille, maanviljelijöille tai palkkatyöläisille. Alati lisääntyvässä määrässä tämä luokka sulautuu palkkatyöläisiin sen kautta kun useilla toimialoilla olevia henkilöitä aletaan pitää määräpalkalla.

Maanviljelijät, vaikka heidän lukumääränsä suhteellisesti pienenee, muodostavat huomioon otettavan luokan. He ovat solidaarisempia kuin pikkukapitalistit, koska he eivät niin suoranaisesti kilpaille toisten kanssa, mutta pienemmässä määrässä kuin suurkapitalistit ja palkkatyöläiset. Johtuen se heidän toimiansa yksilöllisluontoisuudesta ja paikallisesta toisistaan erossa olemisesta. Heidän etunsa jyrkästi eroavat suurkapitalistien eduista, suurkapitalistien, jotka riiistävät heitä heidän ostaessaan tarveaineita, myydessään ja markkinoille saattaessaan satoaan ja siinä kun he usein tarvitsevat rahoja varustukseen talojaan tahi päästäksensä huonon ajan läpi. Tämä aikaisemmin johti agrariilikkelsiin poliittisella alalla, joita liikkeitä kypsymätön työväenliike kannatti. Viimeisten kahdenkymmenen vuoden ajalla korkeat elintarpeitten hinnat ovat suurelta osalta

tyynnyttäneet heidän tyytymättömyyt-
tään kun se taas on lisännyt kaikkien
toisten luokkien, paitsi suurkapitai-
lien, tyytymättömyyttä. Sikäli kuin
maanviljelijät ovat palkkatyön käy-
täjiä, heidän etunsa ovat ristiriidassa
palkkatyöläisten etujen kanssa. Olles-
saan, kuten pikku kapitalistitkin
omaisuuden omistajien ja hyödykkei-
den myyjien luokka, jonka toimia vai-
keuttaa suurpääoman valta, he ovat
taipuvaisia yksilöllisiin ja taantumuk-
sellisiin aatteisiin. Heidän normaali-
nen luokkaihanteensa voidaan lyhkäl-
sesti tulkita sanoilla maanomistus, al-
haiset verot, halpa raha, helppo työ,
vapaut markkinat ja korkeat hinnat
tuotteista. Viimeisinä vuosina mon-
net heistä todella ovat omaksuneet
avarampia katsomuksia. Nähdessään
maanviljelyksen kapitalistuvan ja hei-
dän oman alentumisensa köyhällistön
tasolle, he yhdistivät kohtalonsa työ-
väenluokan kanssa ja hyökkäävät ei
ainoastaan kapitalisteja, mutta kapi-
talismia vastaan. Me emme kuiten-
kaan ole oikeutettuja odottamaan
maanviljelijäin luokkana ottavan tä-
män suunnan. Josko voidaan laatia
ohjelma, joka olisi sopuisoinnussa näi-
den kahden luokan etujen kanssa, on
toinen kysymys.

Palkkatyöläiset, vaikka heidän etun-
sa ovat jyrkästi vastakkaiset kapita-
listiluokan eduille, ovat siitä huoli-
matta erottamattomasti yhdistetyt sen
kanssa. Kaikki toiset luokat voivat
kadota, mutta kumpikaan näistä luo-
kista ei voi kadota ilman toista. Ka-
pitalismin kehityksessä molemmat kas-
tavat, yksi rikkaudessa ja toinen luku-
määrässä, niiden molempien kahden-
lainen voima, mitä rikkaus ja luku-
määrä mukanaan tuovat, myös lisään-
tyy. Yhteiskunta pyrkii yhä enem-
män ja enemmän jakautumaan juuri
näihin kahteen luokaan. Niiden etu-
jen ristiriittaisuus nyt jo saattaa var-
joon kaikki toiset vastakohtaisuudet.

Proletariaatti. — Proletariatien teol-
lisuusosa — ammattitaitoiset ja am-
mattilaidottomat työläiset ja ihmistyö-
voima teollisuus-, kaivanto-, rakennus-
ja kuljetusaloilla — ei ole ainoastaan
suurin mutta myös kaikista luonteen-
omaisiin. Maanviljelystyöläiset ja kont-
torityöntekijät osottavat pienempää
solidarisuutta ja luokkatietoisuutta,
vaikka molemmat edistyvät näissä
suhteissa. Perhepatveijit ovat taka-
pajuisimmalla asteella kaikista. Joh-
tuen se heidän yksilöllisestä eristäy-
tymisestäään ja lähelästä yhteydestä

työnantajensa kanssa, mutta heidän
lukunsa pienenee yksityistalouden vä-
hentyessä. Teollisuuden palkkatyöläi-
set nyt jo muodostavat ainakin nel-
jännes osan maan väestöstä ja heitä
me tulemme pääasiallisesti pitämään
mielessämme.

Marx on lausunut, että "se mitä
porvaristo erikoisesti tuottaa on oma
haudankaivajansa, proletariatien"...
"luokan, jonka lukumäärä lakkaamat-
ta lisääntyy ja jonka kapitalistisen
tuotantoprosessin koneisto itse totut-
taa kuriliin, yhdistää ja järjestää"...
luokan, jolla "ei ole mitään menetet-
tävää muuta kuin kahleensa ja koko
maailma voitettavana"... luokan, joka
"ei voi vapautua riistävän ja hal-
litsevan luokan vallasta samalla alkaa
kerta kaikkiaan vapauttamatta yhteis-
kuntaa kokonaisuudessaan kaikesta
riistämisestä, sorrosta, luokkaeroavai-
suuksista ja luokkataisteluista." Tar-
kastakaamme tätä yksityskohtaaisesti.

Palkkatyöläiset vertaavat rasittavaa
kurjuutta multten yltäkylläiseen jouti-
laisuuteen. He alkavat haluta muu-
tosta.

He huomaavat olevansa vastakkain
työnantajensa kanssa kaikissa palk-
ka-, työpäivä- ja työehtokysymyksissä,
maakapitalistien kanssa talojen tai
huoneiden vuokraamisessa ja kaik-
kien tavaran myyjien kanssa kysy-
myksissä, jotka koskevat hintoja ja
tavarain hyvyyttä. He tuntevat itsen-
sä kaikista muista erossa olevaksi luo-
kaksi.

He vaeltavat paikasta toiseen, men-
nen merien ja mantereiden yli etsies-
sään työtä. He sekoittuvat keskenään
ja heitä kaikkia kohdellaan samalla
tavalla huolimatta rotu-, kansallisuus
tai uskontoeroavalsuuksista. Heitä on
satoja yksissä laitoissa, kymmeniä
tuhsia teollisuuskeskuksissa. He va-
pautuvat erottavista ennakkoluuloista,
he käsittävät etujensa yhtäläisyyden
ja heidän uinuvan voimansa.

Tuotanto, jota he harjoittavat, on
yhteiskunnallinen prosessi, sillä yksi-
kään heistä ei yksinään valmista esi-
nettä kokonaisuudessaan, mutta mon-
net yhteisellä työllään saavat aikaan
todellisia ihmisiä. Työläisinä he tun-
tevat yksilöllisen heikkoutensa kun
he toiselta puolen huomaavat työn-
antajien liittymällä toistensa kanssa saa-
van etuja. He huomaavat itsensä ja
lapsensa tuomitukseksi elinkautiseen palk-
katyöhön. Heidän yksilölliset pyrki-
myksensä kuoleutuvat ja he pitävät
yhteistaloutta avuntuoja.

He eivät ole persoonallisessa koske-
tuksessa työnantajensa kanssa, jotka
hyvin usein ovat korporatsioneja. He
muuttavat yhdestä toiseen ja huomaavat
ne melkein toistensa kaltaisiksi.
He näkevät, että taloudelliset voimat
kontrolleraavat yksinpä rikkaitakin
kapitalisteja. He oppivat kohdistama-
aan taistelunsa järjestelmää, eikä
yksilöitä vastaan.

He näkevät tuotantotapojen jatku-
vasti muuttuvan ja lakeja ja laitoksia
muokattavan uusiin liikeeloihin sovel-
tuviksi, koko yhteiskuntajärjestelmä
muuttuen enemmän vuosikymmenessä
kuin ennen vuosisadassa. He käsittelevät
perinpohjaisen muutoksen mahdolli-
suuden.

Kun heiltä on riistetty kaikki per-
soonallinen omaisuus, lukuunottamatta
pieniä persoonallisia ja taloustava-
roita, kun he eivät ole edes varmoja

tilaisuudesta ansaita niukkaa elä-
mänsä kovalla työllä, heillä ei ole
mitään pelissä nykyisessä yhteiskunta-
järjestelmässä, eikä perinpohjaisen
muutoksen pelkoa.

Teollisuuden lamaannuksissa he
huomaavat, että vaikka kapitalistien
edut ovat vastakkaiset heidän eduil-
leen, niin kuitenkin pelkkä kapitalis-
tien etujen loukkaaminen ei hyödytä
heitä palkkatyöläisinä. He oppivat,
ettei heidän toimintansa saa olla pel-
kääntään hävittävää tai vastustavaa.

Lopuksi kapitalismin omien tarko-
tusperiensä tähden on saatettava voi-
maan ja ylläpidettävä laajoja siviili-
oikeuksia, poliittista vapautta ja yleis-
tä opetusta. Täten se vallistaa prole-
tariatia ymmärtämään ja lopulta uu-
delleen rakentamaan yhteiskunnan,
missä se on tärkein luokka.

